

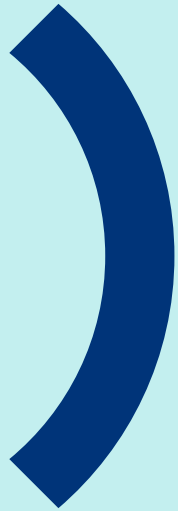
VM INFOTILAISUUS 7.6.2023

Kunnat yhteiskehittämässä elämäntapahtumia

Yhteistyössä Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Oulu, Tampere, Turku, Kuntaliitto,
Digi- ja väestötietoviraston asiantuntijatuki, valtiovarainministeriö

Karoliina Liimatainen ja Annette Hotari DVV

Suomen digitaalisen kompassin yhtenä tavoitteena on määritellä sekä digitalisoida noin 40 merkittävintä ja vaikuttavinta elämäntapahtumien palvelukokonaisuutta vuoteen 2030 mennessä.

Mitä ovat elämäntapahtumat ja liiketoimintatapahtumat?

Elämäntapahtuma viittaa henkilön muutostilanteeseen, jossa tarvitaan jonkinlaista toimintaa. Liiketoimintatapahtumia ovat vastaavasti yrityksen tai muun organisaation tilanteet.

Julkishallinnon kehittämistyössä korostuvat tilanteet, joissa tarvitaan

- + **asiointia useiden julkisten palvelujen,** yritysten tai yhteisöjen kanssa,
- + **tiedon kulkua ja hyödyntämistä** eri tahojen välillä sekä
- + **opastusta** monimutkaisen tilanteen hoitamiseksi.

Elämän- ja liiketoimintatapahtumien kautta palveluja voidaan kehittää **kokonaisvaltaisesti ja ihmiskeskeisesti.**

Entistä sujuvammat palvelut edellyttävät

kykyä ymmärtää tarpeet ihmisten näkökulmasta

kykyä soveltaa digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia

yhteistyötä ja tiedon yhteentoimivuutta erilaisten palvelutuottajien kesken

Mitä on tehty?

Kuntien digitiekartta -yhteistyö, syksy 2022

Työskentelyssä tarkasteltiin Suomen Digikompassin julkiset palvelut -osa-alueen tavoitteita ja avaintuloksia ja tuotettiin keskustelunaloitus julkisten palvelujen ihmiskeskeiseen kehittämiseen kuntien näkökulmasta. Kuntien näkökulmasta puhutaan esimerkiksi yhteisistä alustoista sekä digitaalisen ja fyysisen rajapinnan kokoavista palveluista, joita tuotetaan yhteistyössä eri tahojen ja sektoreiden kanssa.

Näissä kokonaisvaltaisissa palveluissa tieto liikkuu läpinäkyvästi, ymmärrettävästi ja turvallisesti palveluiden ekosysteemeissä. Palvelujen käyttäjille palvelut ovat sujuvia "yhden luukun" palveluja, joissa asiointi on ymmärrettävää, ajasta ja paikasta riippumatonta, ennakoivaa ja oikea-aikaista.

Kunnat yhteiskehittämässä elämäntapahtumia, kevät 2023

Tavoitteena oli selvittää, minkä elämäntapahtumien verkostomaiseen kehittämiseen kunnat voisivat aidosti sitoutua tulevina vuosina sekä muodostaa kuntien yhteiset ehdotukset tulevalle hallituskaudelle. Ehdotuksissa kunnat tunnistivat mahdollisuuksia tehostaa julkishallinnon toimintaa tiedon hyödyntämisen ja automaation keinoin sekä hahmottivat tulevaisuuden ekosysteemejä.

Ehdotukset pohjautuvat viiden kunnan ja Kuntaliiton alkuvuodesta 2023 valtiovarainministeriölle ehdottamiin kehitettäviin elämän- ja liiketoimintatapahtumiin. Työ jatkaa syksyllä 2022 aloitettua kuntien digitiekarttatyötä, jossa Digikompassin tavoitteita tarkasteltiin kuntien näkökulmista.

Digi- ja väestötietoviraston palvelumuotoilijat ovat fasilitoineet ja ohjanneet kuntien yhteistyötä molemmissa kokonaisuuksissa.

Näitä elämäntapahtumia kunnat ehdottavat yhdessä kehittäväksi

Nuoren itsenäistyminen ja toimijuus

Varhaiskasvatus osana lapsen opinpolkua

Työn hakeminen ja ennakoiva työssä pysyminen

TEEMA 1

Nuorten hyvinvointi

Ehdotus elämäntapahtuma-palvelukokonaisuuden kehittämisestä kuntavetoisesti:

Nuoren itsenäistyminen ja toimijuus

Tavoitteena synnyttää itsenäistyvän nuoren kipupisteet ja asiointitarpeet tunnistava palveluekosysteemi

Hyvinvoiva nuori on koko yhteiskunnalle tärkeä elinvoimatekijä. Kunnat tunnistavat keskeisen roolinsa itsenäistyvän nuoren palvelujen mahdollistamisessa sekä toimijoiden laaja-alaisen yhteistyön koordinoimisessa.

Itsenäistyvää nuori törmää uudenlaisiin vastuisiin, asiointitilanteisiin, käytäntöihin ja toimijoihin. Samaan aikaan muutokset voivat viedä etäämmälle tutuista sosiaalisista tukiverkoista, mikä haastaa hyvinvointia.

Kohdistamalla tukea ja palveluja oikea-aikaisesti itsenäistymisvaiheen riskitilanteisiin ja toimijuuden rakentamiseen pystytään vaikuttamaan muodostuviin taloudellisiin ja inhimillisiin kokonaiskustannuksiin.

Ehdotus elämäntapahtuma-palvelukokonaisuuden kehittämisestä kuntavetoisesti:

Nuoren itsenäistyminen ja toimijuus

Kunnat näkivät nuorten hyvinvoinnin keskeisenä teemana, josta yhdessä kehitettäväksi elämäntapahtumaksi ehdotetaan nuoren itsenäistymistä ja sen yhteydessä oman toimijuuden rakentumista. Ehdotuksen päämääränä on hyvinvoiva nuori, joka pärjää arjessa, opinnoissa ja työelämässä. Tunnistettiin olennaiseksi, että tukea saa juuri siinä vaiheessa kun sitä tarvitaan.

Ehdotettava toimijaekosysteemi kuvaa itsenäistymisen asiointitarpeet sekä erityisesti haastavat riskitilanteet, joissa tarvitaan palveluja takaisin hyvinvoinnin polulle pääsemiseksi. Näihin kipupisteisiin mietitään palvelurakenne, jossa toimijat hahmottavat oman roolinsa kokonaiskuvassa ja pystyvät yhdessä tunnistamaan juurisyitä nuoren itsenäistymisen haastekohdissa.

Ensimmäistä kertaa asialla

Itsenäistyvä nuori hoitaa monia asioita ensimmäistä kertaa elämässään: asunnon hakeminen ja muutto omaan kotiin, työpaikan hankkiminen, tukien hakeminen, terveyshaasteisiin avun etsiminen.

Täysi-ikäisyyttä ympäröivinä vuosina (noin 15-19 vuoden iässä) nuori kohtaa uusia vastuita, velvollisuuksia sekä oikeuksia. Asiointi aikuisen arkeen tarvittavissa palveluissa voi olla nuorelle täysin uutta ja käytetyt asiointikanavat sekä palveluissa esiintyvä terminologia ovat usein nuorelle vieraita, pelottaviakin. Julkishallinnon tulee kyetä osaltaan sopeutumaan nuorille sopiviin tapoihin etsiä tietoja ja hahmottaa palveluja. Digitaalisten kanavien merkitys korostuu ja toisaalta nuoret tarvitsevat myös digitukea.

Muutokset synnyttävät epäjatkuvuuksia

Itsenäistymisen aika sisältää monia tapahtumia, joissa vanhat rakenteet eivät enää kannattelekaan kasvavaa nuorta. Esimerkiksi seuraavalle koulutusasteelle siirtyminen, asuinpaikan vaihtuminen tai varusmies-/siviilipalvelus saattavat viedä nuoren kauaksi kavereista, perheestä ja harrastuksista. Sosiaaliset suhteet korostuvat nuorten kokemuksissa, ja uuden äärellä tukiverkosto olisi entistä tärkeämpää.

Palvelujen näkökulmasta tärkeää on erityisesti opinpolun jatkumo ja sopiva opiskelupaikka sekä tiedon siirtyminen perusopetuksesta toiselle asteelle.

Elämäntapahtuman palvelukokonaisuuden yhteiskehittämisellä voidaan löytää uudenlaisia tapoja kohdentaa resursseja digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen.

”Hyvinvointi on kokonaisuus, jossa apua tarvitaan oikeaan aikaan. Itsenäistymisen elämäntapahtumassa on huomioitava hyvinvoinnin eri osa-alueisiin liittyvät palvelut: terveys, koulutus, sosiaaliset yhteydet ja suhteet, aineellinen elintaso, henkilökohtainen toiminta ja työ, äänen saaminen kuuluviin yhteiskunnassa, turvallisuuden tunne sekä ympäristö.”

Ehdotus elämäntapahtuma-palvelukokonaisuuden kehittämisestä kuntavetoisesti:

Nuoren itsenäistyminen ja toimijuus

Itsenäistymisen tilanteita, joissa tunnistettiin eniten kehittämishyötyjä

- Peruskoulun päätyminen
- Opintoissa jaksamisen vaarantuminen
- Koulusta putoaminen
- Alaikäisenä itsenäistyminen
- Huolehtivaan rooliin joutuminen
- Työelämätaitojen ja osaamisen kerryttäminen
- Ensimmäisessä työpaikassa aloittaminen ja kosketus työelämään
- Taloudelliset haasteet: etuuksien yhteensovittaminen, velkaantuminen, opintojen keskeytyminen ja opintotuki/nostettu opintolaina

Muita esille nousseita itsenäistymisen tilanteita

- Yksinäisyys ja vertaistuen puuttuminen
- Muutto omaan kotiin tai muutto toiselle paikkakunnalle
- Itsenäistyminen perhekodista/lastensuojelusta
- Eri kulttuuritaustoista itsenäistyminen
- Perheen perustaminen nuorena
- Ajokortin hankinta
- Äänestäminen
- Toiselle asteelle siirtyminen
- Toiselta asteelta valmistuminen
- Jatko-opintojen aloitus
- Siviiliin paluu

Kehittämistä tukeva jo tehty työ

TE24-uudistuksen valmistelu, HVA-palvelut, Nuorten aktivointipäivät (Espoo), Itsenäisesti asuvien nuorten mielen hyvinvoinnin edistämisen ekosysteemi (Tampere)

Jatkotyöskentelyyn ilmoittautuneet kunnat

Muut mukaan tunnistetut keskeiset toimijat

PAIKALLISET JA ALUEELLISET TOIMIJAT		VALTIOLLISET TOIMIJAT	3. SEKTORIN TOIMIJAT
Kunnat Koulutus, asuminen, työllisyys, ympäristö	Hyvinvointialueet kuraattorit, psykologit, terveys	Kela asumisen tuet, lääketuet, toimeentulotuki, muut tuet	Kokemus- asiantuntijat mm. Osallisuuden aika
Etsivä nuorisotyö	Oppilaitokset, lukiot, ammatillisen koulutuksen yksiköt opettajat, opot	Puolustusvoimat kuraattorit, siviiliin paluu	
Ohjaamo-toiminta TE24 lainsäädännön myötä vakinaistuu	Asuntotoimijat kuntien vuokra-asunnot, asumisoikeus- ja vuokra-asunnot		

TEEMA 2

Lapsen opinpolku

Ehdotus elämäntapahtuma-palvelukokonaisuuden kehittämisestä kuntavetoisesti:

Varhaiskasvatus osana lapsen opinpolkua

Tavoitteena lapsiperheiden tilanteet tunnistava ja siirtymissä ohjaava palveluekosysteemi

Lapsiperheet tarvitsevat tietoa ja ymmärrystä omaan tilanteeseen sopivista vaihtoehdoista ja mahdollisuuksista arjen järjestämiseen.

Elämäntapahtuman yhteisessä kehittämisessä on keskeistä löytää ratkaisuja tukemaan perheiden ja lasten erilaisia tilanteita, esimerkiksi vanhempien vaihtelevat työtilanteet ja joustotarpeet, erilaiset kulttuuritaustat, kielellisen osaamisen kehittyminen ja erityisen tuen tarpeet.

Lapsen sujuva opinpolku vaatii kunnilta proaktiivista roolia, ennakointia ja tietojen sujuvaa liikkumista jo varhaiskasvatuksesta alkaen.

Ehdotus elämäntapahtuma-palvelukokonaisuuden kehittämisestä kuntavetoisesti:

Varhaiskasvatus osana lapsen opinpolkua

Varhaiskasvatus nähdään kunnissa tärkeänä ja arvokkaana osana lapsen opinpolkua ja varhaiskasvatuksen tarjoajana kunnilla on keskeinen rooli perheiden arjessa. Kunnat tunnistivat mahdollisuuden omaan proaktiiviseen rooliin palvelujen tarjoajana.

Perheiden tueksi kaivataan oman tilanteen mukaista palveluohjausta, jossa perheellä on mahdollisuus perehtyä faktaan perustuvien vaihtoehtojen pohjalta varhaiskasvatukseen. Perheiden erilaiset tilanteet tulee yhteisessä kehittämisessä tulla kattavasti esille, sillä tähän elämäntapahtumaan liittyy paljon tiedontarpeita, päätöksentekoa sekä arjen ja tulevaisuuden suunnittelua ja niitä on tärkeä tarkastella eri lähtökohdista.

Kuntaliiton ja opetus- ja kulttuuriministeriön ydintietojen koostamisen selvitystyö luo pohjaa perheen varhaiskasvatussuunnittelun itsearviointille sekä sujuvalle varhaiskasvatuksen aloittamiselle.

Elämäntapahtuman kehittämistä tukeva tehty työ

- eVaka: olemassa olevat mahdollisuudet
- Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus (ydintietojen tunnistaminen ja liikkuminen nivelvaiheissa)
- Oikeus oppia - varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelma
- Eri toimijoiden (kunnat, yksityinen varhaiskasvatus) aikaisemmin rakennetut muut järjestelmät

Huomioita ja selvitettävää

- Opinpolun näkökulmasta lapsen sosiaaliset suhteet ja niiden muotoutuminen on tärkeää.
- Halutaan tarjota yhdenvertaisuus kaikille toimijoille koko maassa ja yhteisellä työllä voidaan huomioida laajasti eri tilanteet ihmisten arjessa.
- Yhteisellä työllä luodaan mahdollisuus vaikuttaa normiohjaukseen ja jakaa kokemuksia
- Yhteiskehittäminen muuttaa perinteistä asiakaspalveluajattelua kohti ihmislähtöisempää lähestymistapaa

MITÄ SE VOISI OLLA?

Digitaalinen itsearviointialusta varhaiskasvatuksen aloituksen tueksi tai proaktiivinen paikan tarjoaminen perheille oppilaaksiottoalueen mukaisesti läheltä kotia.

Jatkotyöskentelyyn ilmoittautuneet kunnat

Tampere

Oulu

Turku

Kuntaliitto

Muut mukaan tunnistetut keskeiset toimijat

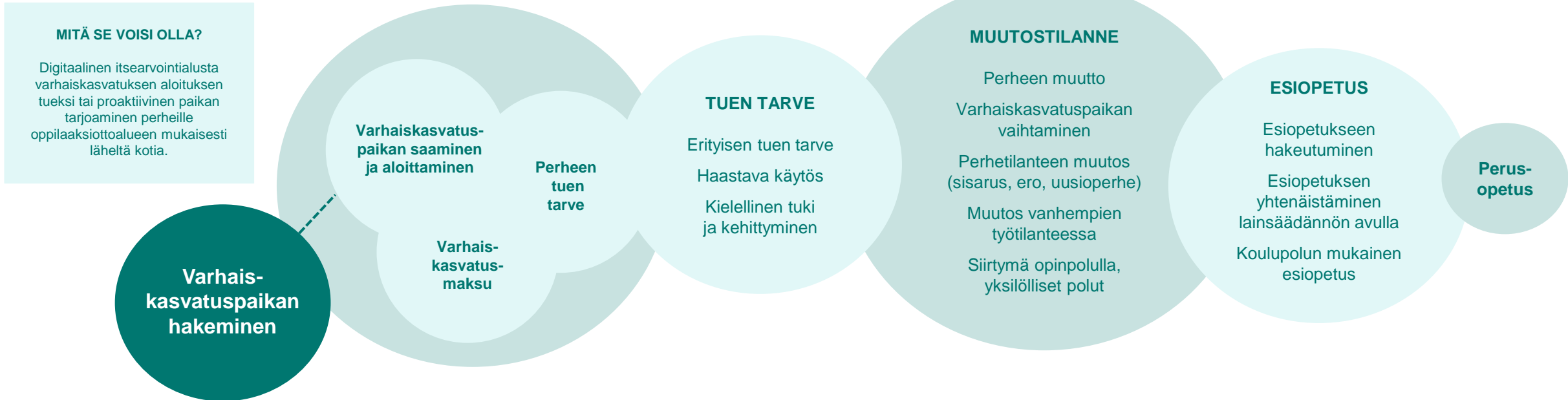
Lähikunnat
Kuntatoimijat
laajasti:
esim. kaavoitus,
liikennesuunnittelu
Hyvinvointialueen
toimijat

Kela
OKM
OPH
Vero

Seurakunnat
Ensi- ja turvakoti
Avoin
varhaiskasvatus
Yksityinen
varhaiskasvatus
MLL

Ehdotus elämäntapahtuma-palvelukokonaisuuden kehittämisestä kuntavetoisesti: Varhaiskasvatus osana lapsen opinpolkua

”Hoivan lisäksi myös kasvatus ja oppiminen ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta.”

NÄKÖKULMIA:

ARVOT

Milloin lapsi voi aloittaa varhaiskasvatuksen?

Onko alle 3-vuotiaan lapsen paras olla kotona hoidossa?

Onko yksityinen parempi kuin kunnallinen?

MAKSUT, TUET JA TOIMEENTULO

Paljonko päiväkotimaksu on, jos työssäni tapahtuu muutoksia? Miten se vaikuttaa maksuihin?

Minkä suuruinen kotihoidontuki on vai onko järkevämpää pitää lapset kotona?

Maksetaanko kuntalisää?
Paljonko se on ja vaikuttaako se muihin tukiin?

ARKEEN SOVITTAMINEN

Missä on lähimmät varhaiskasvatuspaikat ja kuinka niihin pääsee julkisilla?

Tuleeko lapsen päivästä kohtuuttoman pitkä, kun työpaikka on täysin toisessa suunnassa?

Kuinka pitkän päivän lapsi on hoidossa?
Tarvitaanko ilta- ja vuorohoitoa?

KUNTIEN TULEVAISUUDEN SUUNNITELMAT

Miten julkinen liikenne alueella kehittyi: miten nopeasti pääsemme tulevaisuudessa töihin, hoitopaikkoihin ja kouluihin?

Millaisia varhaiskasvatuyksiköitä ja kouluja alueelle on suunnitteilla?

TEEMA 3

Työllisyys ja elinvoimaisuus

Ehdotus elämäntapahtuma-palvelukokonaisuuden kehittämisestä kuntavetoisesti:

Työn hakeminen ja ennakoiva työssä pysyminen

Tavoitteena synnyttää työn hakemisen ja ennakoivan työssä pysymisen asiointitarpeet tunnistava palveluekosysteemi

Kuntien, alueiden ja Suomen elinvoimaisuus kumpuaa menestyvistä yrityksistä sekä hyvinvoivista ja osaavista työntekijöistä.

Kehittämisen painopisteen tulisi olla työnhakijan tilanteen tunnistamisessa, sujuvassa ohjautumisessa työllisyyden, yrittäjyyden ja osaamisen kehittämisen palveluihin sekä tietojen liikkumisen ja tilannekuvan rakentamisessa eri toimijoiden välillä.

Keskeistä on tunnistaa minkä tiedon tulisi liikkua, milloin ja kenelle. Tiedolla johtaminen ja sen pohjalta palveluiden kehittäminen mahdollistaa palvelutarpeiden ennakoinnin ja tarpeeseen sopivien palveluiden tarjoamisen.

Ehdotus elämäntapahtuma-palvelukokonaisuuden kehittämisestä kuntavetoisesti:

Työn hakeminen ja ennakoiva työssä pysyminen

Kunnilla on tahtotila ottaa aktiivinen kehittämisrooli kuntien/yhteistyöalueiden työllisyyteen liittyvien palveluiden kehittämisessä ja vahvistaa sitä kautta kuntalaisten hyvinvointia ja yritysten elinvoimaisuutta kunnissa.

Vuoden 2025 alusta lähtien työllisyyteen liittyvät tehtävät siirtyvät kunnille/yhteistyöalueille. Kunnassa työllisyys- ja elinkeino-palvelut ovat samassa paikassa, joten nyt on mahdollisuus ottaa siitä synergiahyödyt.

Muutos on myös mahdollisuus irrottautua vanhasta – kuntien yhteistyölle ja yhteiselle ihmislähtöiselle kehittämiselle on tarvetta. Kunnissa joka tapauksessa panostetaan TE-uudistukseen ja yhteistyön kautta voitaisiin saavuttaa enemmän.

Kunnat onnistuvat tulevassa työllisyyden ja elinvoiman edistämisen tehtävässä, kun viranomaisten välinen yhteistyö paranee ja palveluntuottajat saadaan paremmin mukaan yhteiskehittämiseen.

Huomioita ja selvitettävää

- Tietojen liikkumiseen liittyvä lainsäädäntö ja tietosuojat
- Eri toimijoiden (TEM, KEHA, kunnat) roolitusten selkeyttäminen ja yhteisen tavoitetilan hahmottaminen elämäntapahtumalähtöiseen kehittämiseen.
- Kunnissa jo tehty työ ja uudet tai elinkaaren päässä olevat järjestelmät.
- Kytkeytyminen meneillään oleviin kehittämishankkeisiin (mm. TE24, KOTO24, JOD) sekä niissä toteutuneiden kokeilujen ja selvitysten hyödyntäminen.

Elämäntapahtuman taustalla on erilaisia tilanteita

- Nuoren ensikosketus työelämään ja yrittäjyyteen: työharjoittelu, työelämään tutustuminen, yrityskylään osallistuminen
- Valmistuminen ammattiin
- Kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan tai ns. pakotettu yrittäjyys
- Muutto Suomessa tai Suomeen
- Paluu työelämään vanhempainvapaan tai muun pidemmän poissaolon jälkeen
- Työpaikan menettäminen
- Muutokset toimintakyvyssä tai olosuhteissa
- Vaihtelunhalu

Ehdotus elämäntapahtuma-palvelukokonaisuuden kehittämisestä kuntavetoisesti:

Työn hakeminen ja ennakoiva työssä pysyminen

Jatkotyöskentelyyn ilmoittautuneet kunnat

Espoo	Helsinki	Hämeenlinna	Oulu	Tampere	Turku	Kuntaliitto
-------	----------	-------------	------	---------	-------	-------------

Muut mukaan tunnistetut keskeiset toimijat

Muut kunnat ja yhteistyöalueet

joiden vastuulla paikallistason työllisyyteen liittyvät asiat kokonaisuutena ovat 2025 alusta lähtien.

Kunnilla aktiivinen kehittämisrooli, ei kehittämisen kohde.

TEM:n hallinnonala

jonka vastuulla kansallinen koordinointi ja yhteiset palvelut/järjestelmät, kuten Työmarkkinatori ja työvoima-palvelujen toimeenpanoon tulevat valtakunnallinen tietovaranto-palvelualusta ja asiakastietojärjestelmä-kokonaisuus.

Kela ja työttömyyskassat: taloudellisen tilanteen turvaaminen työttömyyden aikana (etuuksien/tukien hakeminen)

OKM:n hallinnonala ja koulutustarjoajat: osaamisen kehittäminen, uudistuminen ja jatkuva oppiminen, yrittäjyyskasvatus

Hyvinvointialueet, Työterveyslaitos: työkyky ja työturvallisuus

Työnantajat ja yritykset: työllistävät ja tarvitsevat osaajia

Tavoitteena on synnyttää työn hakemisen ja ennakoivan työssä pysymisen asiointitarpeet tunnistava palveluekosysteemi, joka kehittää palveluja ihmiskeskeisesti sekä hyödyntää tietoja ja digitalisaation mahdollisuuksia.

Jatkotyöskentelyssä tarkastellaan ehdotusten

IHMISKESKEISYYTTÄ	Edistää ihmiskeskeistä palveluntarjontaa	Sujuvoittaa käyttäjän asiointia	Lieventää inhimillistä kuormitusta
VAIKUTTAVUUTTA	Tuottaa välittömiä hyötyjä	Tuottaa välillisiä hyötyjä	Tuottaa yhteiskunnallista hyötyä
YHTEEN-TOIMIVUUTTA	Edistää tiedon yhteiskäyttöisyyttä ja yhteentoimivuutta	Edistää hallinto- ja organisaatorajat ylittävää digitalisaatiota	Edistää työnteon edellytyksiä ja työhyvinvointia
TOTEUTTAMIS-KELPOISUUTTA	Toteutukseen on sitouduttu	Toteutuksen vaatimat keskeisimmät kehitystoimet on tunnistettu	Lainsäädännölliset muutosvaatimukset on tunnistettu

Kiitos!

Kommentoi Mirossa:

<https://miro.com/app/board/uXjVMBF3zHU=/>

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO